

ДІЛО

Виходить що-дня рано
крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 12, П. пов.

Конт. почт. шмад. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 261.

Рукописів
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно 3.60 К.

чвертьрічно 10 —

піврічно 20 —

квіартрічно 40 —

у Львові (без доставки):

місячно 3 — К.

чвертьрічно 9 —

піврічно 18 —

квіартрічно 36 —

в Німеччині:

місячно 20 — М.

квіартрічно 40 —

За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:

Стрічка петітова, двошкілля
топа 48, в надскляні 60, в
оповістках 80 с, в редакційній
части 1 К. Повідомлення про
визначення заручки 1 1/2 К.
Некрологів стрічка 1 К.

Сталогоголошення за окремою
умовою.

Одні примірники коштує
у Львові 12 с.

як провінції 14 с.

Видас: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Ваомль Панейно.

Львів, 14. вересня 1917.

ВІДОМЛЕННЯ Ц. І Н. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ з 14. вересня.

На північній столиці гори св. Гавриїла від-
верто три сильні наступи Італійців. Впрочім в
всього фронті нема нічого особливого до
оголошення.

ВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ в 14 вересня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

У Фландрії від полудня між лісом Нон-
шайнег і каналом Comnes-Ursgn зросла нагаль-
на боротьба артилерії а вечером і рано на
північ від Фресенберг перемінли ся в барабан-
ний огонь. Англійських наступів не було. В но-
чі з 12. на 13. віртемберські сотні виперли не-
приятеля з кавалка рови на північ від Лянге-
марк. Богато Англійців взято в полон.

В Артезі й на північ від St. Quentin вико-
нали ми кілька стежних виправ. Ми забрали
бранців і добуток.

Фронт німецького наступника
престола: На захід від Guignicourt над Als-
ою вестфальські і ганзейські пробові вій-
ська аверли ся до другої французької лінії і в
боротьбі в ровах нанесли неприятели тяжкі
втрати та вернули з бранцями.

В Шампанії і під Верденом діяльність ар-
тилерії тільки в декотрих відтинках була більша.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Між морем Балтійським і Чорним не було
значніших боєвих ділань.

Фронт Македонський: Над озером
Охридско положене не змінило ся.

Може ще одна війна?

БЕРЛІН (Вольф). Державний секретар за-
граничних справ просив нині аргентинське по-
сольство, щоби в телефонічній дорозі пересла-
ло послани гр. Люксбургі до Буенос Айрес
припоручене, щоби прибув до Берліна і усно
здав справу про події викликані оголошенням
телеграм. Упрошено аргентинське правительтво
о виставленні залізничного листа для посла.

ПАРИЖ (Авас). З Буенос Айрес доносять:
З причини оголошення депеш гр. Люксбурга не-
сувокої зростають. Огнева сторожа і поліція
боронить будинків німецького посольства, ні-
мецького консульства і клубу. Кілька sklepів
обработано. Будинок німецького клубу відпа-
лено. На зборах бесідники жадали зірвання зно-
син з Німеччиною. Рада міністрів рішила за-
ждати, який оборот возьме справа в Стокголь-
мі, Берліні і Вашингтоні.

Гр. Люксбург опускає Буенос Айрес.

ЛОНДОН. (Райтер.) „Daily Chronicle“ до-
носить з Буенос Айрес: Граф Люксбург одер-
жав 24-годинний речинець до виїзду з краю.
Поїде він до Чиле.

Засідане німецького парламенту.

БЕРЛІН. (Тіб.) Будуче засідане німецького
парламенту назначене на 26. с. м. на 3 години
по полудни.

Українські політичні чинники: Українська
Парламентарна Репрезентація, яка обнімає по
слів усіх українських партій Галичини, Союз у-
країнських парламентарних послів Буковини, На-
родний Комітет, преса, — всі вони вже вислови-
ли свій погляд на покликане Україною до тепе-
рішного кабінету. Мимо ріжниць в розкладаню
світла і тінни (з сього становища енуціяцією
Української Парламентарної Репрезентації і Со-
юзу українських послів Буковини треба би на-
звати „правішою“, революції Народного Комі-
тету „лівійшими“) сей погляд має один і той
сам основний тон: як з одной сторони бачить
ся в факті покликане Україною до кабінету ви-
лім в дотеперішній практиці, так з другої сто-
рони сей факт не тільки не заводить, але навіть
не віщує тих змін в положеню українського на-
роду в Австрії, які є conditio sine qua non, щоб
ми могли вважати себе в сій державі рівнопра-
вним народом, а не племенем, відданим під па-
новане другого народу.

Ми вже зараз по іменованю міністра Гор-
бачевського зазначили, що доки в раді корони
засідає муж довіря польського кола з характе-
ром міністра для Галичини, який на полагодже
не кожної галицької справи кожного ресорто-
вого міністра може покласти своє „veto“, і доки
державу на нашій землі, супроти нашого
народу, репрезентують органи польської наро-
дності, доти ми не можемо почувати себе в сій
державі рівноправним народом.

Міністр Горбачевський буде в раді корони
заступати український нарід, представляти й
мотивувати його потреби в справах, які будуть
предметом нарад ради міністрів, — і се є річ,
якої значіня не можна недоцінювати. Але голос
міністра Горбачевського буде мати тільки мо-
ральне значіня; коли його переголосують, спра-
ва, якої він буде боронити, тим самим буде по-
рішена на нашу некористь. Не те міністр По-
ляк з характером міністра для Галичини, якому
кождий ресортовий міністр має обовязок пред-
ложити до оцінки кожду галицьку справу, який
отже має залоручений вплив на рішене всіх га-
лицьких справ з правом „veto“.

Се одно. А друге — виконуване власти. Навіть
розпорядки міністра Горбачевського будуть
виконувати в Східній Галичині польські власти. За-
кон, розпорядок є мертвою буквою; жита на-
бирають вони аж через виконане. Міністр Гор-
бачевський певне бажати буде як найуспішній-
шого поборовання недуг серед українського на-
селеня, як найліпших санітарних відносин. Але
чи ті власти, які будуть виконувати розпорядки
міністра Горбачевського в Східній Галичині, ба-
жати-муть того самого?! Адаже вони належать
до національності, якої політики тріумфують,
коли статистика виказує менший супроти поль-
ського прирїст українського населеня, коли від-
ношене між польським і українським елементом
пересуваєть ся в польську користь.

Чи ті власти
мати муть при виконуваню розпорядків міністра
Горбачевського таку саму добру волю супроти
українського населеня, як він при видаваню їх?!

Ми спинили ся довше над ресортом міні-
стра Горбачевського, щоб унаглядити, що на-
віль найліпшої волі міністр безсилний, коли

не має виконавців, перенятих такою самою до-
брою волею.

Та про кабінет д-ра Зайдлера як цілість не
можемо навіть сказати того, що кажемо про мі-
ністра Горбачевського; не можемо сказати, що
кабінет д-ра Зайдлера знає і розуміє потреби
українського народу і є перенятий супроти ньо-
го доброю волею. А який навіть і так було, то
добра воля є мертва без відповідаючих їй діл,
а такі діла просто неможливі, доки виконане
остає в руках польських властей.

Чого хотять Поляки в відношеню до Схід-
ної Галичини? Зберегти польський характер сеї
країни під державно-правним оглядом. Та в ХХ.
століттю, в часі загальної демократизації дер-
жавного жита, в часі, коли в цілм світі лунає
клич свободи і самоозначеня народів, на дов-
ший час є неможливо, щоби національний ха-
рakter краю під державно-правним оглядом був
інакший, ніж під оглядом фактичним. І тепер
Поляки свій стан посіданя в Східній Галичині
мотивують чисельністю і економічною й куль-
турною висістю польського елементу в сій
країні. Щоби вдержати польський характер її
під державно-правним оглядом, треба, щоб чи-
сельність польського елементу в Східній Гали-
чині і його економічна й культурна висість в
порівнаню з українським елементом росли й ро-
сли, так, щоб ся країна й фактично що раз
більше ставала польською.

Для сього треба, щоб чисельність украї-
нського народу зменшувала ся, щоби він еко-
номічно й культурно не тільки не розвивав ся,
але шораз більше нидіє.

Але український нарід і доси творить ще
в Східній Галичині 70-процентою більшість.
При рівних умовах розвитку більшість і чисель-
но і економічно і культурно втворює більше
вартостий від меншости, отже меншість не мо-
же досягнути переваги над нею. Щоб досягнути
сю перевагу, треба поставити меншість в осо-
бливо корисні, більшість в особливо некорисні
умови розвитку.

Тому conditio sine qua non, щоб ми почували
себе в сій державі не виданими на поталу
Полякам, тільки рівноправним народом: внесе-
не польської власти на нашим народом, вико-
нунане державної власти супроти українського
народу органами власти української народно-
сти. Що має в сій державі Німець, Чех, Поляк,
те мусимо мати й ми: щоби ті, що виконують
у нашій країні державну власть, мали на серці
добро нашого народу.

Утворене українського коронного краю в
Австрії з українською адміністрацією всіх об-
ластей правно-публічного жита — се не є
maximum, тільки minimum наших національних
змагань, бо без того minimum наш нарід не
може жити, не може розвивати ся, тільки нидіє

Як мотил чл цвітка серед мартової хурто-
вини не робить весни, — так

Іменоване Українця міністром не означає
зміни в тій системі, яку за весь час нашої при-
належности до Австрії (з деякими винятками в
першій сотні літ тої принадлежности) приміня-
ють до нас австрійські правительства.

Се — думаємо — будуть мати також на
увазі українські послы в надходячій сесії Дер-
жавної Ради.

Всюди велика туга за миром.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) В розмові з представником журналіста „Svenska Dagbladet“ делегат робітничо-жовнірської ради Розанов сказав: Кожний день війни утруднює зосмотрене краю в можливостях. Керенський може уловити ся в тимчасовий союз з демократією, яка стремить до миру. Про свою подорож по Франції, Англії й Італії оповідає Розанов, що всюди панує велика туга за миром, найбільша в Італії. Франція, яка так хоробро б'єть ся, терпить вислідок війни. Після особистої гадки Розанова Франція не буде бороти ся до останнього за Альзацію і Льотарингію. В Англії найменше відчувать ся війну. Є добрий хліб по поміркованих цінах. Цілий спосіб життя мимо дорожнечі не багато змінив ся. Робітничка класа в Англії без сумніву з малими винятками є за швидким покінченням війни.

З російського хаосу.

Перша битва під Петроградом.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Фінляндські журналисти доносять, що після довгої міністерської ради Керенський глибоко зворушений заявив, що нема бесіди про мирову розв'язку домашнього спору. Заох опісля Корнілова попередити 6 магометанських полків розпочав похід на Петроград. Перша стріча відбула ся вночі. Гук гармат, які греміли коло Луги, чути було в Петрограді. Петроградські журналисти доносять, що Корнілов має дві дивізії артилерії, дві дивізії піхоти і ще 4 полки, 2 полки козацькі, батальон призначений до приступів і непов'язані відділи військ.

Штаб Корнілова здав ся?

АМСТЕРДАМ (Ткб.) З Петрограду доносять, що дипломатичні представники держав антанту жертвували своє посередництво в теперішній кризі, щоб не допустити до проливу крові. Міністер праці заявив, що плян Корнілова остаточно не повів ся і що його головна квартира здада ся.

Капітуляція Корнілова.

РИМ (Стефані). З Лондону доносять: Корнілов предложив свою капітуляцію, ставляючи деякі умови. Правительство зажадало без умовної здачі. Головна квартира піддала ся.

Арештоване Ряди робітників і жовнірів.

ЛЬОНДОН. Бюро Райтера доносить з Петрограду під датою 13. с. м.: Генерал Каледін казав арештувати всіх членів Ради робітників і жовнірів в Ростові над Доном. Некрасов заявив журналістам, що руханка буде зараз стлумлена.

Пуришкевич арештований.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Aftonbladet“ доносить в Гапаранді: Члена Думи Пуришкевича арештовано в Петрограді.

Від 10. с. м. не прийшов ані один поїзд з Москви до Петрограду.

Нова праця про галицьке церковне будівництво.

Вже від давна звісно було, що професор львівської політехніки, д-р Тадей Обмінський спеціально займав ся нашим деревляним церковним будівництвом і навіть приладив до друку оброблену свою тему, яке представлено було на засіданні комісії штуки краківської Академії наук. Літа ціли минали, а праця проф. Обмінського не появляла ся, звичайно, як се буває в флегматичній інституції, що все має часу аж за багато. Аж в першій військовій році, принайменше номінально, найшла ся вона вкінці в руках людей, що їй тересують ся деревляним будівництвом. В виді відбитки з „Sprawozdania komisji do badania historyi sztuki“ за рік 1914 (шпальта 3—36) вийшла вона під заголовком „Про деревляні церкви в Галичині“, прикрашена 35 рисунками автора. Є се найновіша праця в науковій літературі на тему, яка займає у нас не одного, ддятого коротко познакомимо читачів з її вислідками, не все вправді оригінальними, але переважно науково поданими. Авторами лишили ся невідомі дані вже праці Хв. Вовка, І. Грабаря, Б. Януша, В. Гребеняка, В. Щербаківського і інших і ддятого не одно, що вже з них звісно було, знаходимо яко нове в його праці. Виня цього, здасть ся, в вгаданій передержанню через кілька літ рукописи краківської Академії. Мимо цього праця проф. Обмінського не покиншена вартості, а в кожнім разі є багато соліднішою в порівнянні з фантазіями К. і Т. Мокловських.

Принципово приймає автор, що вже перед ним висказали, що найдавніший дїм Божий не ризив ся багато від мешкальної хати, а складав ся з одної квадратної кімнати, якому

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Один з гельвінфорських журналістів доносить про арештоване Пуришкевича і багатьох інших політичних осіб, а також про арештоване шефа військової академії.

Навдача повстання Корнілова.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Цілковита безуспішність повстання Корнілова проти тимчасового правительства викликала багато узв'язів, заяв і резолюцій з цілої Росії, вперваючих в сильнім тоні про вірність демократичних союзів, залог і поодиноких формацій військ супроти правительства. Петроградські журналисти заповнені депешами від публичних тіл, які впервають правительство про свою вірність і домагають ся засудження Корнілова, що доповнює картину невдачі цілого авантурничого підприємства.

Терещенко про полове.

АМСТЕРДАМ (Ткб.) „United Press“ доносить з Петрограду: Терещенко казав представникови „United Press“, що правительство є гадки, що помогти може тільки залізні руки і, в теперішню хвилину, гармати. Хтонебудь супротивить ся правительству і не буде послухний своєму наставникови, буде засуджений на смерть.

Адмірал Вердеревський міністром морсьов.

ПЕТРОГРАД 13. вересня (П.Т.А.) Бувший шеф балтійської флоти адмірал Вердеревський іменованний міністром морсьов.

Рисну катастрофу викликала зрада командантів.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Перебуває тут тепер кілька соціалістичних провідників, між ними міжнародного Бюро Рубенович, в переїзді з Парижа. Рубенович ще в суботу говорив в Керенським, який казав йому, що на щось заносить ся. Загалом панувало прочуте протиревольюційного замазу буржуазійних елементів. Рубенович аж в дорозі довідав ся про стремління Корнілова до диктаторської влади, але не вірить в успіх. Думає, що симпатії козаків поділені між Керенським і Корніловим. Рисну катастрофу викликала виключно зрада найвищих командантів. Мимо поважних подій виключена є думка про окремий мир. Революція має сильну волю ставити опір Німеччині. Делегат Розанов, який прибув в Рим, Париж і Лондон, рівнож вірить в перемогу Керенського. Корнілов є представником реакції найчистішої води.

Наміри Корнілова.

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) „Бержевне Вєдомості“ доносять, що Керенський в суботу довідав ся про плян головної квартири проти тимчасового правительства. Зараз потім зголосив ся до нього в наглій справі прокуратор Львов, але Керенський не прийняв його. Коли Львов знов просив дуже о своє прийняття, казав йому прийти о 9 годині вечером до Зимової палати. Розмова трвала коротко. Львов з припоручення Корнілова зажадав уступлення Керенського і віддачі найвищої цивільної і військової влади в руки Корнілова. Львов додав, що ціле тимчасове правительство мусить уступити, але Керенський буде іменованний міністром справедливості, а Савінков міністром війни в новім

тимчасовім правительстві. Керенський казав: Чи маєте ще які припоручення? Львов відповів: Так. Корнілов припоручив мені заявити, що в противний разі, опираючись на війську, віде в Петроград і арештує тимчасове правительство. Тоді Керенський перервав розмову, вийшов швидко з сали, а по короткій конференції з кількома членами тимчасового правительства вернув і дав відмовну відповідь. Львов казав, що удасть ся до толовної квартири і заведе Корнілову відповідь, але Керенський заявив йому, що він арештований, потім телефонічно сам повідомив Корнілова про свою постанову.

Хто побідив?

СТОКГОЛЬМ (Ткб.) Один з гельвінфорських журналістів доносить, що часть військ Корнілова перейшла до табору правительства. „Dagens Nyheter“ натомість доносить в Гапаранді, що Корнілов виграв битву під Лугою, бо часть правительственных військ перейшла на його сторону. Корнілов іде в погоні за військами правительства, які подають ся взад. Керенський казав висадити у воздух мости близько Петрограду, щоб здержати погоню. Корнілов припоручив Родзянковскі утворити нове тимчасове правительство з місцем осідку в Москві. Подорожні, які прибули до Гапаранді, оповідають, що відаждуючи в Гапаранді, чули стріли з поза міста. Зеліничне получене з Фінляндією має бути перерване.

Правительство побідило.

ЛЬОНДОН. Бюро Райтера доносить з Петрограду під датою 13. с. м.: Виконуючі комітети робітничо-жовнірських рад і рад селянських відбули збори, щоб обговорити справи заговору Корнілова. Міністер публичних робіт подав до відомо; що підприємств Корнілова не вдало ся і що головна квартира піддала ся. Ціла управа армії буде невагом змінена. Правительство діляло і побідило в цілковитій згоді з революційною демократією. Мимо того мусить бути чуйним, бо будуть роблені нові проби протиревольюційні. Є докази про небезпечні підприємства отамана козаків Каледіна. Нове правительство мусить бути очищене з елементів, які в якій небудь вірі стикали ся з Корніловим. Міністер внутрішних справ казав, що російський фронт в наслідок бунту Корнілова був через 3 дні позбавлений середників оборони і начального проводу. Корнілов мусить понести тяжку кару. Задачею правительства є поборювати всякі протиревольюційні замаху, боронити свободу і вітчизну перед зовнішнім ворогом. Церетелі домагаєть ся як найкоршого розв'язання четвертої Думи.

Некрасов уступив.

ПЕТРОГРАД (ПТА.) Міністер скарбу і віцепрезидент ради міністрів, Некрасов, уступив. Міністер заграничних справ, Терещенко, буде віцепрезидентом зміненого кабінету. Правительство вислало до головної квартири комісію в цілі перепроводження слідства в справі бунту Корнілова. Генерал Алексєєв, новий шеф генерального штабу, удав ся до головної квартири

дом від чола. Коли в часом зайшла потреба відділити вірних від святиченика, ся одна кімната не вистарчила і ддятого добудувати треба було нову, лиш для служби божой. Була вона все менших розмірів від першої, а обі злучили ся з часом в одну цілість. Натяком на первісний сей уклад є до нині існуючі іконостаси, що відмежовують обі частини; подібно маєть ся річ в трапезою, колишнім престолом в однокімнатній церкві.

Між церквами Галичини такі двокимнатні церкви находимо переважно на Лемківщині, але також і в інших сторонах краю. Від подібних деревляних костелів ріжнить ся вони лиш напрямком простору в виді колядкового склепління, або склепління зі звужених поступово до середини бічних стін, з позоєю клядених балків. Склепління сего роду мали би, після автора, походити з країв прикарпатських, і доперва під візантійськими впливами перемінити ся на круглі бані. До аналогічного вислідку про генезу бані прийшов перед проф. Обмінським ще Б. Януш („Церкви в околиці Львова“, 1912).

Як нинішні, так і найдавніші церкви (кімнати) мали стіни не довші б м., а опане піддержували випусти самих стін, бережених сим способом від вохкості. Деколи закінчене вітражевої частини церкви зображує замість половини квадрата, половину вісьмибока. Звичайно голкуєть ся се впливами готичних або візантійських будівель, але скорше прийняти можна пояснення проф. Обмінського, що в подібній конструкції бачити передосім ошадність в матеріялі, завважуючи, що в горах, де дерева є досить, подибуєть ся звичайно квадратні закінчення. Зовнішній вигляд сьогі конструкції зображує характерний мотив українського деревляного церковного будівництва.

Хори находили ся над головним входом від внутрішньої сторони фронтальної стіни в часті, призначений для народа. Для огляшення, що в найважніший момент служби божой мусили церкву опускати, доставляли перед входом до церкви окрему прибудівку, з якої з часом початок взяв притвор (бабинець), третя частина церкви. Новий сей додаток відповідав зовсім vertex ови візантійських церков і як сей, так і він був з початку відділений повною стіною з дверми і доперва в часом виника перегородою між ним і церквою. До нині ще звісні є церкви де бачити можна виразно сей поділ. Дякою сего переміни служить також обставина, що в давніших церквах хор поміщений був все в середній частині, коли в новіших будувать його над входом, в притворі. В сім тридцятьма діді засновані є майже всі українські церкви. Характеристичне є для них, що кімнати є все квадратні; частина передня і вітражева мають боки квадрата менші, а середня, дещо більші. В висоті 4—м над кожною з обох кімнат окремо встановані є чотирибічні тарабани бань, переходячі висше в вісьмибоки. Середня баня є звичайно найвищою, передня нища, вітражева найнища. Зі способом розвитку простору відзначуєть ся і вид зовнішній. В першій slučajовачимо три копули, кожда квадратова в поземім нарисі, пірамідально степенями звужена до гори. В другім slučajовачимо копули сї переходять в квадрат в восьмибік з такою базою. В третім slučajовачимо вежа виступає на зоні лиш в середній часті, коли передня і задня нахриті є двоспадовим дахом.

Сей найбільше розвинений тип є найзагалівніший на цілій Україні і наймовірніше аж в перших віках християнства у нас був зовсім скінчений.

Новий угорський кабінет перед парламентом.

Львів, 14. вересня 1917.

Дня 12. с. м. почав свої наради угорський парламент, якому представився новий президент міністрів д-р Векерле з своїм міністерством.

Програма промова, яку виголосив д-р Векерле, своїм основним змістом мало що різниться від програми г-р. Естергазія, його попередника. Рішучо доглянути можна хіба в тоні заяви нового президента міністрів, який з натиском підчеркнув свою рішучу волю переладати виборчої реформи. Вказав теж виразом д-р Векерле на свою повноважливість розв'язати Палати послів, коли би виявилось, що в ній ухвалення нового виборчого закону неможливе. Однак свій кабінет вважає шеф нового правительств не тільки провізоричним, якому визначене однією тільки завдання: реформи виборчої. Нале правительству бажане і буде переводити цілий ряд суспільних і господарських реформ, заступаючи погляд, що не сама реформа виборча повинна стати основою демократичного ладу, а цілий ряд нових інституцій, який забезпечить кращу будучність ширших мас населення. Змагання до тріумфу назвав бесідник мріями, яким противні міродатні круги Австрії.

З президентом міністрів полемізував г-р. Тіса, який говорив іменем партії праці. Незадвільний володільця Угорщини налякався правительством погрози про майбутнє розв'язання Палати послів, називаючи такий крок безсовісною; таку важну зміну державного устрою як реформа виборча бажав би він перевести що йно після закінчення війни. Своє попередження нового правительств обіцяє г-р. Тіса під двома умовами: що виборча реформа не буде переведена підчас війни та що правительств не покористується всім засобом влади, яку дають йому військові воєнні закони, проти партії праці.

За програмою президента міністрів заявив г-р. Андраші, який почуває себе також прихильником розв'язання Палати послів на випадок остаточної потреби; відвічальність за те впаде на г-р. Тісу і його партію.

Г-р. Каролі в різким тоні обговорював поведене г-р. Тісо в справі миру. На заяву г-р. Тісо буде відповідати на найближшій засіданні д-р Векерле.

Відповідь осередних держав на папську ноту.

Львів, 14. вересня 1917.

„Wiener Politische Rundschau“ доносить, що в слідуючим тижні буде доручена відповідь осередних держав на папську ноту. Між Німеччиною і Австро-Угорщиною осягнено повне порозуміння про зміст відповіді. Як говорять в політичних кругах, нота писана в приязнім і зичливим тоні та містить найщиріші слова подяки для папи, який в своїй мировій діяльності мав на оці тільки добро і щастя людства. Відповідь осередних держав зазначає принципіальну згоду

Між існуючими ще церквами зв'язний є відмінний тип церков, обведених стовпними галеріями, основаними в двох кондигнаціях. Існують вони у нас авичайно в місцевостях з давнішими традиціями історичними, як на пр.: в Брусні старій, Старій Соли, Дрогобичі, Турці і т. н., а також під назвою монастирів на пр.: в Деревачі, Лісниках, Монастирі Лішнявським і ин. Що до внутрішнього улаштування, принципіальну прикмету зображує поділ першої частини внутрішнього стропом на дві кондигнації з зовнішніми галеріями. Горішня кондигнація передньої частини містить каплицю, не подучену в внутрішньому просторі іконостасом так, що цілість сама в собі зображує ненавч окрему церкву в головній церкві. Проф. Обмінський бачить в цих капличках ремінісценцію з часів, коли церкви відгравали ролю оборонну; отже потреба було цих капличок для воєнників. Ріаночасно надавалися вони для оглашених, а ще даліше до відправляюваня другої служби божої, неможливої після строгих принципів при головнім вітарі в тім самім дні. Важна се обставина в церквах монастирських, де відбувалися відпусти при величезних здигах народу. Коли в кінці XVII і в початках XVIII в. прийняла ся унія, а з нею більшість вітарів по церквах, каплички сі на поверхах почали вносити, вириваючи їх підлогу без спільн. Приміром подібної вісекції служили може церква в Лівчицях під Комарном, де з цілою первісною капличкою лишилась лише подлога, вживана нині в місце хору. В церкві св. Юра в Дрогобичі зберегла ся натомість горішня капличка навіть в іконостасом. Назву цих капличок „православних“ виводить автор воєнім

на тривкий мир, який збереже права всіх держав і народів, та займається подрібно поодинокими пропозиціями папської ноти. Основний зміст відповіді буде в дні дорученя оголошеній публічно, а дословний текст поєвить ся що йно пізніше.

Нова партія в Німеччині.

Львів, 14. вересня 1917.

Берлінські днівники доносять про заснованя нової партії, яка називає себе „німецькою партією вітчизни“. Вона видала з преси відозву, в котрій обговорює свої цілі, в яких найважливішою являється: ратувати Німеччині в тій найтяжшій історичній добі перед загальним лихом незгоди і розбиття партійного. Партія не думає ставити своєю окремого кандидата до парламенту і буде тільки так довго існувати, поки не буде заключений мир. Як провідники партії підписані на відозві Йоахім Альбрехт, князь меклембурський, і великий адмірал Тірпіц.

Поляк ц. і к. міністром для заграничних справ?

Львів, 14. вересня 1917.

Деякі польські днівники обговорюючи склад будучої польської регенційної ради, уважають неправдоподібним, щоби в її склад увійшов г-р. Тарновський, а се тому, що він має бути покликаний на становище австро-угорського міністра справ заграничних.

НОВИНКИ.

Львів, 14. вересня 1917.

— З історії твореня ратунокового комітету. Вчора писали ми в передовиці про утвореня намісником г-р. Гуїном ратунокового комітету для складної себто української Галичини, в яким на 32 членів засідає 7 українців (22%). На основі автентичних інформаций можемо донести, що згаданий комітет утворив ц. к. намісник без ніякого порозуміння з нашими політичними ні якими небудь иншими організаціями. Українські члени комітету одержали запрошеня на засіданя день перед засіданям і навіть не були повідомлені про його склад ні провід. Підчас наради д-р Федак звернув увагу присутних на те, що Україні повинні в головній мірі управляти новою півофіційною інституцією, бо ходить про знищення українську область краю. Співпрацю Українців в тім комітеті д-р Федак на зваз тільки условною. На днях рішати українські члени ратунокового комітету, веденого п. Дембовським для відомого ратуноку східної Галичини, про своє становище супроти сеї „добродійної інституції“.

слушно (супроти Мокловського) з часів перед унією, коли в них відправляли другу в сій самій церкві Службу Божу.

Зі зростом числа вірних мусіла побільшати ся і церква. Найперше пішло се по головній осі, а потім по обох її боках. Сім способом повстали церкви в виді хреста, які найбільше зв'язні є на Гуцульщині. Протипом їх є церква в Надвірній з 1681 р., побудована черцями Скита Манявського, які ідею її нарису прийняли мабуть з Атонської гори. Се обставина по яснемо також, длячого якраз на Гуцульщині є найбільше таких церков, яких будову диктували практичні огляди на щораз більше число вірних. К. і Т. Мокловські бачили в них найдавнійший вид церков, з яких поступенно доперва розвинули ся церкви пізніші, дивним дивом щораз помешуючі а не збільшуючі свій простір. На сю неконсеквенцію звертає слушно увагу проф. Обмінський, за якого теорією промовляє багато даних, так, що і питаня гуцульських церков здасть ся остаточно розв'язана. Від себе додамо ще, що спеціально на Гуцульщині треба було більших церков зі згляду на великі віддаленя чисельно заселених поодиноких осель. Одна церква служила має для великої кількості людей одного села, а розмірно нечисленні сі оселі далеко є від себе віддалені.

Праця проф. Обмінського вправді невелика і досить лаконічна, але в кождім разі є цінним причиноком супроти давніших праць.

в. н.

— Особисті вісти. Митр. Шептицький виїждить з Львова на день 18. с. м., опісля на дні 26—28 с. м., отже в тих днях відпадуть авдієнції.

— Апровізаційні справи у Львові. Від неділі, себто 16. с. м. буде підвишена у Львові дотеперішня пайка хліба до норми законної. Пайка муки буде підвишена що йно за тиждень. — Продаж нафти розпочнеть ся дня 20. вересня, при чім мешканці будуть могли зреалізувати карти за попередні тижні вересня, хіба продаж не буда розпочата. — В касарні Фердинанда, при вул. Городецькій та всіх публічних торгах продасть ся бараболі апровізаційного міського заведеня, яких ціну обнижуєть ся з днем 14. с. м. на 54 сот. за 1 кг. Бараболі буде ся продавати і в районних склепах.

— Щедрі жертви. На руки „Комітету для поштаня Митрополита г-р. Шептицького у Відні“ жертвували в нагоди повороту Митрополита на „Фонд ім. митр. г-р. Андрея Шептицького“: Д-р Олександр і Олена Кулачківські 1000 К (в паперах Земельного Глобоного Банку у Львові ч. 345), о. Олександр Ковальський, польовий курат (в Інсбруї) 500 К., д-р Никола Сабат, директор гімн. 100 К.

— В безплатній бурі Ставропигійського Інститута у Львові, вул. Бляхарська ч. 9, є ще 10 місць для кандидатів торговельної і промислової школи, однаке виключно таких, що мають металічний сопоран і музикальний слух.

— З визволеними областями Буковини піднято тепер рух патчовий і долучено на разі оборот звичайних (непоручених) листових посилок з урядом: Бразза, Бродіна, Черниці, Чудин, Дорна Кандрени, Дорна Ватра, Фалкеу, Фундуль Мольдові, Ізвор Якобени, Кірлібаба, Молдава Бук, Вижи, Віков, Пояна Стампі, Позоріта, Селестин, Сторонець, Путиліа, Страц Бук, Шипот Камегала, Усте Путиліа, Вашківці н. Чер. і Вижиціа н. Чер. До уряду поштового Дорна Кандрени йдуть також поручені листові пересилки і рух грошовий.

— З Бережанцями нам пишуть: По довгий мовчанці зачинаєть ся в нас обнова; 3. вересня були в гостині міністри з Відні; іменем українського населеня та „Сільського Господаря“ промовив о. парох Левинський з Лісник, котрий разом з професором д-ром Левинським вів селянську депутацію. Міністер заповів отворене екс-позитири в Бережанщині. Обовязком наших компетентних чинників є подбати, щоби 70% українського населеня було відповідно заступленях в комісії; в тій справі меморіал вручено сейчас міністрам. Небагом отворимо канцелярію правної поради; просимо вже тепер звертати ся в тій справі до Філії „Сільського Господаря“. У нас отвиряють ся виділові школи, гімназіі та учительські жіночий семінар; доложимо всіх старань, щоби наш бурси та інтернати по можности отворити; просимо як найбільше молодіжи до шкіль пріслати; особливо не забувати на утраквістичні паралельки, котрі вже перед війною повинні були замінити ся на самостійну українську гімназію. З Богом вперед!

— Премія мая матерій немовлят установила у права міста Львова з тим, що одержать їх ті матері, які зголосили ся в міській уряді для охорони дітей і викажуть ся, що опікують ся дітьми віршево після вказівок і поручень лікарів, ординуючих в згаданім уряді. Визначено отсі премії: 5 премій по 50 К., 10 по 40 К., 20 по 30 К., які будуть розділювані діти кожного року, на весні і в осени, управою міста Львова в бюрі міського уряду для охорони дітей при площі Домбровського ч. 4. Кождочасний речиснь роздачі премій буде поданий у своїм часі до відома інтересованих. Найближшій розділ премій відбудеть ся 6 жовтня с. р. в суботу) о год. 11 перед полуднем.

ПОМЕРЛИ:

Дня 24. серпня 1917 померла Кавдія з Гайбавицьких Андрозовичева жена пароха в Пасічній к. Надвірній мати меценасової д-рової Банахові. В. й п.!

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

„Латкова система“.

На необхідну потребу удержаня 25 українських шкіл на Волині, які супроти останніх подій тим дорожчі і важливіші для української справи, конечні як найскоріші і найобильніші жертви

Однор. охотник Михайло Дуцяк і Карлінер Мозес 10 К.; д-ра Шора. п. Вассерман, п. Лінда і п. Зільбершлага всі Німькстр. Ярослав. — Марія Нижанковська в Сухій 10 К. — Одн. добр. Ожибко Дамян 5 К. — Кад. асп. Жук Тимко 5 К.; Хаврата І. уч. в Народи, Луцеска І. учит. в Фугорах, Яворсько

Українсько-німецький САМОУЧОК укладу проф. Онуфрія Солтиса (4-те побільшене видане). Книгарська ціна у Львові 1 на провінції **Н 2—**, з поштовою пересилкою на поштові почти **Н 2-20**, на звичайні поручення **Н 2-50**. [5 шт. К 10—, 10 шт. К 18—, вже оплачено.]
 Всіхда лише за попереднім надісланем готівки, за посліплатою о 70 с. дорожше. — Висилаю також Царк. Співаник в нотами на 4 голоси за К 1—, Перли, шутки та вигадки, ціна К 1-20. — Замоленя і гроші належить надсилати на адресу: А. Окпиш, Львів, Кадоцька 4. 86 16-30

го И. уч. в Мацастові, Тхора К. уч. в Незнаєві. — Одн. добр. Мриглод Петро 5 К.: вл. дїбр п. Чайківського коло Устрик, п. Турчмановичіву в Кракові, п. Древка в Волі рейновій, одн. добр. Наконечного пол. п. 312, одн. добр. Балаша пол. п. 408. — Одн. добр. Гоцький Ярослав 5 К.: пор. Чеховича в Перемишлі, пор. Гомраца в Ічїні, п. Дзюсю Гоцьку в Двірцях, одн. дес. Хомінського в Букарешті. — Одн. добр. Сїрий Іван 5 К.: пор. Проця пол. п. 408, одн. добр. Петрашквичи И. в Ст. Данїель. Хорунжий Дамян Охримович 10 К.: Іню Крайчиківну, хорунж. Івана Сокола, Наталку Лещишак, хорунж. Дмитра Гаця, хорунж. Ілька Посьмітюха. — УСС. дес. Турянський Володимир 10 К (Дїло) : УСС. хор. Глушка Степана підп. Кузьмича Володимира, дес. Савчака Д., вїст. Бирчака Василя, ст. стр. Коновала Леся. Ружицький Атаназій 10 К. — Володимира Проскурницька жена судїї 6 К. — Олена Менциньська 10 К.: Іризу Лучечківну у Відні, Атаназія Мидляка підхорунжого УСС., Опоку Миколу, поручника Івана Німчука і д-ра Сьвідерського Володимира, всі у Відні. — Садьяном Рарес ц. і к. хорунжій 3 К.: професора гімназїяльного Чайківського Йосифа з Коломиї, професора гімназїяльного Шпайла Михайла з Коломиї, професора гімназїяльного Даниша Никифора в Коломиї, Фарину Петра і Околіту Павла фельдфеблї при Ldst. Kmdo Nr. 35 in Mühlrisch Neustadt. — Микола Гумєнний цк. судїя 10 К.: Василя Стасєва ц. к. поручника 34 п. стр., Льва Кульчицького ц. к. судїю у Львові, Теодозія Рїпецького ц. к. судїю у Львові, Евгенія Сельського ц. к. повітового судїю у Львові, Волод. Михалєвича ц. к. суд. у Львові —

О П О В І С Т К И .

Субота, 16. вересня 1917.

Ниві: греко-кат.: Маманта I л. — римо-кат.: Нікодема.
 Завтра: греко-кат.: 15. Н. по С. — римо-кат.: 16. Н. по 3.

Святочна Академія в честь Митроп. Шептицького розпочнєть ся точно о год 7. Просить ся П. Т. Публику прибути до салї завчасу перед год. 7, бо з хвилею, коли розпочнєть ся виконанє програми, двої будуть зачинені. Стрїй візиговий (не фрак). Білєти продають ся в день Академії від год. 3. до 6. при касї.

Бульбу продає консум урядників тов. „Дністер“ ул. Руська ч. 20 від год. 9—12 рано і від 5—8 год. вечером. 223 2 2

Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ просить своїх делегатів, Всч. оо. духовних і взагалї своїх прихильників у відбитій тепер частї Галичини і Буковини, щоби по можности, як найскорше повідомили товариство про стан агенцій і агенційних актїв, як і про те, чи агент є на місци, а коли його нема — якого лишив заступника, зглядно хто надавав би ся на заступника агента, а в кінци, котрий найбільшій почтовий уряд є реактивований. Всїх П. Т. агентів, які остали в місци осїдку своєї агенції, звивать ся, щоби безпроволочно повідомили про те товариство. 1 А 4—?

До наших Союзних Сїлок. Взиваємо всі союзні сїлки конечно подбати про те, щоби готівка у людей без проценту не марнувала ся; треба стягати до себе вкладки, виплачувати вкладки в рамках мораторїї (по 100 К на одну книжечку на один місяць) зглядно після спроможности, стягати удїленї позички покряваючи в першій мїрі відсотки, які тепер передавають ся в часї пять і пів року. Столу процентову від вкладок треба зарав обнизити низше чотири процент а зайву готівку відсилати до своєї сїлкової централї, до Красового Союзу за кредитового у Львові (ринок ч. 10). — За Красвий Союз ревізійний Омєлян Сасвич. 75—6. 17—30

Влиси до української прив. жін. уч. семї нарїї (I. II. III. IV. p.) СС. Василянк в Станіславові, а також до видїлової школи (I. II. III. кл.) і до народної школи з правом прилюдности відбудуть ся від 10—18 вересня с. р. в канцелярїї заведенї при ул. Петра Скарги ч. 21. 2—3

Влиси до української приватної гімназїї в Геродєнцї відбувають ся в днях від 1—5 вересня, однак приймаєть ся ще учеників шїлий вересень. Початок шкільного року 6. вересня. Шкільна олата 150 кор. річно, вписове 10 корон. Приймаєть ся учеників(ниць) від I—VIII класи. 10—10

Уживайте „Данія“ до крохмалєня біля!

„ДАНІЯ“ найлучший вирїб, який заступає **КРОХМАЛЬ**

АНІЯ

Наввище і марку охор. правно застер.

Не нищить біля!
 Незрівняний в ужитю!
 Розпукає ся в водї, не лишає оовду!
 Зоюїм не шкодить білю!

Конечний в кождїм господарствї, в шпиталях, монастирах, військових заведенях і т. п.

НАБУВАТИ: в пачках оригїнальних з описом легкого способу ужитя у всіх дрогерїях, корїнних склепах і складах парфумерїї і т. п. **по 80 с. і X 1-50**

Щоби охоронити наш артикул перед покутною продажею, відступаємо його поважнїйшим купцям у всіх місцевостях Галичини, Буковини і Польщі з відповідним рабатою і реклямою. Відповідні запити належить адресовати до:

„ДАНІЯ“ Централя для Галичини, Буковини і Польщі
Кранів, Фльорїянська 28, I. пов.
 Ч. телефону 1416. 224-1—

АДРЕСА: Hauptkassє der Zentralbank der Ukrainischen Legion WIEN, VII, LEONERBAKASSE 2b
 ПРОСИМО НА ЦЮ АДРЕСУ СЛАТИ ЛИСТІ І ДАТКИ НА СТРЕЛЬЦЬКІ ЦІЛИ.

НА Д І С Л А Н Е .

Красвий адвокат
Д-р ЕВГЕНІЙ ГВОЗДЕЦЬКИЙ
 веде канцелярїю у Львові
 при вулицї Краєвїцїна ч. 6. 27—?

Спеціалїст хорїб уха, носа, горла
Д-р Й. РАЙНГОЛЬД
 вернув 171 5—9
 і ординує при вул. Свєтустїської ч. 29. від 2—4.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ.
 Пошукує родичів і кравих Юліян Сосєвський,
 Veterinär Fähnrich k. u. k. Pferdefeldspital 17. 218 4—5

Оголошення.
МАГАЗИН МОД
СТЕФАНІЇ ТОМАШЕВСЬКОЇ
 Львів, Академічна ч. 4.
 поручає оригїнальні моделї капелюхів вузькороних на сезон осїнний в зимонї — також приймає до переробленя. 227 1—1

Льоси на рати продаємо в правю гри по аложеню першої рати. На льоси удїляємо пожиток платних в місячних ратах. Поручаємо нашу фірму до всіх трансації в справах банчових. Нові льоси Австр. Черв. Хрєста продаємо на рати по 8 кор. на 5 льосів разом.
БАНКОВИЙ ДІМ
ШІЦ І ХАЄС
 у Львові, пл. Марїєвська 7. VIII 60—7

ПЕЧІ „АВТОМАТ.“ в самодїлаючою регуляційною, що грїють безустанно день і ніч, дїють одностайну, приймтню температуру, щадять 30% опалу, провад виключно представництво і фабричний склад на Галичину
Володислав Вагнер у Львові, ул. Личаківська ч. 5 (партер). 195 3—4

ШТУЧНІ ЦВІТИ
 поручає
Стефанія Погорєцька
 в Стрию. 215 4—5

Лекцію на провінції до шкїл гімназїяльних або народних приймаю. — Лєвицька, Львів, вул. Терєси 2. с. 211 2—2

ЗОШИТИ до всіх шкїл, та всякі шкїльні прибори можна набувати по найдешєвїших цїнах в **„СОЮЗНІМ ВАВАРИ“** у Львові, вул. Руська ч. 10. 153 6—1
 Висилка на провінцію оборотною поштою.

ЗЕМЕЛЬНИЙ
БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
 Спїлка акційна у Львові
 (ул. Підвале 7.)

Акційний капїтал	К 1,364,000
Рєзерви	К 336,000
	Власний капїток К 1,700,000

На основї Найвишого уповаженїя — мїнїстерства внутрїшних справ в поровнїню з мїнїстерствами скарбу і справедливостя затвердило рескриптом з 25. жлєз 1917. поширеня діяльностя Банку.
 На тїа основї Земельний Банк Гїпотечний удїляє гїпотєчні позички до салати в дрїбних ратах; векселї пїзички (сєконт векслї) та позички на підклад цїнних оцєрлєр;
Купує і продає всякі вартї пазєри, дав на них вєчєта і сталї кредити;
Приймає вкладки і опроцентовує їх від салдуєчого будного дня по аложеню до дня виплати; вїлат можна довершувати без коштів єсєки, які Банк росєлав на банжєн;
Мїняє загранїчнї грошї, банкнотї і вїлладує всякі купони;
Посєредничить в куплї і проджї, т. є. на аложенє купує і на приворчєнє продає комїсово всякі ефекти, лїаряди, машини, товари та земєльні посполєгя;
Основує і заводить хлїборобьскї, промїслєві і инїї цїлпрївєстєа (такжє сїлковї);
Приймає в перехованє вартї пазєри і дорожцїнностя та салдує инїми.
 Всякі банковї приворчєнєа переводять під найкорїснїйшими умовами. 728 42—?

Прїймаєть ся передплата на
„Вїстник Союзу Вїзволєнєя України“.
 Виходить щю тижнє в недїлю, в розмірї 16 сторїв великого формат, в ілюстраційнїх рїк вадан IV. Рїчна передплата вносить 15 кор. (15 марок, 6 рубли, 3 доллар), п'рїчна 8 кор. (8 марок, 3 рублї), квє ртальна 4 кор. 50 сот. (4 мар 50 фєн., 1 руб. 75 коп.). Цїна поодїнокних чисел 40 сот. (40 фєн., 15 коп.). Вїстник Союзу Вїзволєнєя України є часопїсєсебє-партїйною і стоїть на становищи самостїянциїм, єсєукраїнським.
 Крїм статей на темї бєжучого полїтичного жїтя і богатої хронїкї з жїтя Росїї, росїєвської України і аїянітьх областї росїєвської України, Вїстник богато мїсцє удїляє творам красїного письменствєа, справам Українських Сїчових Стрїльцїв і проч.
 В Вїстнику мїстять ся правдїльно оглєдї голосїв чужої прєси та реферувать ся книжковї виданя про українську справу а також достїяїні оглєдї воєнних і полїтичних подїяї.
 Адреса редакцїї і адмїнїстрацїї часопїсє: **Wien VIII. Josefstadtstr. 79. Tür 6.**
 Конто почтової щаднїцї 107090. 11—?